

I a au i hoki ai ki tōku tūranga i te Whare Wānanga o Waikato i te ekenga o te toru tau ōku ki te tūranga nei i noho ko ia hei āwhina i tō tātou kaumātua, i a Tā Matutaera mō te wā poto i a ia i te ihu o te waka. Nōku ka tonoa kia hoki mai ko ia anō i konei hei whakamāmā noa i te mahi.

Nō te haerenga o Kura ka eke mai ko Miriama Kīngi, ā, i a au i hoki ai ki Waikato ka whai mai ia. Nōku ka hoki mai, ka hoki mai anō ia, ā, e noho tonu nei.

Ahakoia pēhea te āhua o te tangata, tōna pai, tōna aha kē rānei, te roa ōna e mahi tahi mai ana, ka hāngai tonu te whakaaro ki ērā kupu o Tahi Nei Taru Kīno, arā,

‘Kei te wehenga aroha kau ana’

Kāti, kua whakatauhia ngā whakatau, kua kōrerotia ngā kōrero, ā, kua huri te aroaro ki wāhi kē, ki tūranga kē. Nōna ka pēnei, ko tā te ngākau mapu he mihi kau noa, he tangi kau noa, he tuku kau noa kia haere i runga i te pai, i te aroha, i te wareware kore o mātou o te hunga ka mahue ki muri nei, arā, a Hēni Jacob, a Te Haumihiata Mason, a Miriama Kīngi, a Tūehu Harris, a Wareko Te Āngina, tae atu hoki ki ngā kaiwhiri o te wā nei, arā, ki a Mīria Simpson, ki a Ngāhinatūrae Te Uira, ki a Waihoroi Shortland me Te Wharehuia Milroy, ki ngā wā o te nohonga tahitanga.

Nō reira, kei Te Hauora, kei te hoa pūmau o roto i ngā tau, mā te aha i ēnei kupu iti noa hei whakatinana i te āhua o te ngākau pōuri me te nui noa o te hokinga whakaaro. Ko ērā hei taonga whakakatakata, whakatangi i roto i ngā tau. Me tiki noa atu i ngā kupu o tētahi o ngā waiata maha mō tēnei mea mō te aroha ka whakahāngai mai ai.

‘Aue! Te aroha i a mātou e Tuki rawa, e tama, ki te manawa’

Ko te īnoi hoki o te ngākau māna, i te wāhi ngaro, koe hei arataki, hei manaaki i roto i ōkōpikopikotanga maha haere ake nei, haere ake nei.

Tihē!

HE TAONGA
TE REO

TE TĀŪNGA TOHU I TE MATATAU KI TE REO MĀORI

HE WHAKAMĀRAMA

E noho mai ana **Te Tāunga Tohu i te Matatau ki te Reo Māori** i raro i te maru o Te Taura Whiri i te Reo Māori i runga i te whakahau a te Wāhanga 15 o te Ture Reo Māori 1987. Nā konei i āhei ai Te Taura Whiri ki te whakawhiwhi tiwhikete ki te hunga ka puta i āna whakamātautau whakamāori kōrero.

HE KŌRERO WHĀNUI

I ēnei rā kei te nui kē atu ngā tono whakamāoritanga a ngā momo whakahaere katoa, me te aha, ko ngā momo kōrero katoa e tonoa ana kia whakamāoritia atu. Mai i ngā kōrero kai parāoa noa iho nei, ngā kōrero ngahau, tae atu ki ngā kōrero a ngā mātanga o ngā ao pēnei i te ao hauora, i te ao mātauranga, i te ao toko i te ora, i te ao o te ture me te ao kāwanatanga. I runga i tēnei tūāhua, kua whakaaro Te Taura Whiri kua eke kē pea ki te wā e tipakopakoa haerehia he maramara kōrero i ēnei tūmomo ao katoa ka whakauru atu ki āna whakamātautau, kia rite ai ngā whakamātautau ki ngā tono whakamāoritanga mai a waho.

Arā anō tētahi āhuatanga kua kore e taea te kaupare atu i te ao o te kaiwhakamāori, ko tērā e pā ana ki ngā ture whānui. E pai tonu ana te whakatūpato a te kaiwhakamāori i a ia, i te mea, kua eke ki te wā e taea ai te tangata te hāmene ki te kore e rite te tōtika me te pai o tāna i whakamāori ai ki tērā i kī ai ia ka taea e ia. Ki te kī taurangi te kāmura ka taea e ia te hanga whare i runga i te tōtika me te pai, me ū a ia ki tāna ka tika. Ki te kore hoki, kua taea ia te hari ki te ture. Kua kore e rerekē ake te āhua ki te kaiwhakamāori. Mēnā e utua ana te tangata ki te whakamāori kōrero, kia tōtika anō te mahi i te mahi, kia kore ai tāna i mahi ai e hoki mai ki runga i a ia.

Ahakoia anō tēnei āhua, e hara tēnei i te take e wehi ai te tangata ki te whakauru mai ki te ao o te kaiwhakamāori. Kāore i rerekē ake ngā huarahi ki tēnei ao mahi i ētahi atu ao mahi, arā, kia roa e whakangungua ana, kia roa e ako ana, kia roa e whakamātau ana, ā, taihoa kua noho mai ngā pūmanawa tōtika, kua māmā te mahi i te mahi.